

محل مطبعه و اداره :

جفبال اوغلانده امنيت

صندوقی جوارنده

شنگول يقوشنده

۲۲ نومرو

مستطابق

اظهار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیدہ مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلمین آثار اعاده اولنماز

دینہ ، فلسفہ ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، و سیاسیات و بالخاصہ احوال و مشورہ اسلامیدر بحث ایردول هفته درہ بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسری :

در سعادتده نسیخه سی ۵۰ پارہ در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرلهدن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی	التی آیلانی	غروش
۶۵	۳۵	۳۵
۶۵	۳۵	۳۵
۱۷	۹	۹

ممالک عثمانیه ایچون

روسیه

سائر ممالک اجنبیه

بشنجی جلد

۹ شوال پنجشنبه ۲۹ ایلول ۳۲۶

عدد : ۱۱۰

مکاتیب

یگینده:

ایکی ژاپونیالی مسلمان اولدی

بو کره رمضان شریفک برنجی کونی ایدی که بر ژاپونیالی مدرسه مزه کلدی . او طهمده او طور بیوردم ، طلبه دن بری کلدی ، دیدی که : « بر ژاپونیالی قاپوده بکلیر ، مسلمان اولمق ایسته یور . » « چابوق کلسین » ددیم . کلدی ، فقط قیافتی تام چین قیافتی ایدی ؛ تام برچینلی کبی تکلم ایدر و او قور یازار . صوردم : نره دن ؟ ده دی که : بن ژاپونیا ده کوبی مرکز ولایتندیم ؛ بش سنه دنبرو چین ده هانقاوده تجارت ایله مشغولم . [هانقاو پکیندن غرباً شمندو فرایله اوچ کوندر . عاجز اورایه ایکی دفعه کیتدم . ایکی میلیونن زیاده نفوسی واردر ، اون اوچ جامع شریفی واردر .]

— پکینه قدر کله نیک اسبابی نادر ؟ دیدم ؛ هانقاوده عاموار ، طلبه وار . اوراده مسلمان دینی ایله مشرف اوله بیلیرایدک . . . — اورای او ایله ؛ فقط مقصدم بر از ترکیه و عربجه تعلم ایدوب دارالخلافة ایله مکه و مدینه به عزیمت آرزو سندهیم . دیه جواب ویردی . اک شایان دقت نقطه ، تجارتی ، ایشی کوچنی ترک ایله دین محمدی قبول ایله هرشیی احراز ایش اولمق اعتقادی در . نام شریفی نری ده احمد ناجی در . مملکتی اولان کوبی به عودت ایدوب قرداشلرینی ؛ پدر و والد هسنی ده دین مینمزه دعوت ایتک آرزو سنده در . وفقه الله لما فیه الخیر .

شمدی اوروج طوتیور ، صلاة تراویح قلیور . هر عبادتی پک تمکینلی واعتنا ایله ادا ایتک ایچون اوغراشیور .

ایکنجی ده : ژاپونیا ده نغازا کیده فاملیا واقرباسی واردر . اون بر سنه دنبرو چین مملکتنده تجارت ایدر ؛ شمدی محل تجارتی پکیندن غرباً ایکی کون شمندو فرایله کیدلدکن صکرا بر کونده کمی ایله کیدیلیر ؛ (چوجا کوع) قائم مقام قیدر . بو ذاتک اسمی محمد فوزی در . طاهرا مطهر ادین اسلام ایله مشرف اولدقدن صکره وطنه عودت ایلدی قولنه کوره مقصدی ؛ عموم تعلقات واقرباسی دین احمدیزه دعوت و تشویق قدر . بو ذات محترمک فکری غایت عالی و صوک درجه ده حمیت دینی هسنی واردر ؛ کندیسیده اغنیادن بولوندیغندن چین مسلمانلری ایچون بر مدرسه انشا ایدوب ؛ بیلدیکی فنلری تعلیم ایتک فکر نده در ؛ (چوجا کوعه) ایکی سنه مقدم کیتشدم . اوراده بر مدرسه اچشلر ایدی ؛ چوجا کوعده پک چوق اهل اسلام واردر ؛ بش جامع شریفی وار ؛ آه بو چین مسلمان قرداشلر من شو قدیم جیلک محبتی ترک ایتسه لر نه بیوک بر تبدل اوله جقدر .

اون بش کون مقدم موقده نندن مدرسه مزه شو ایله بر مکتوب کلدی : « بز ایچه نفوسه بالغ بیوک بر قریه خلقی بز ؛ درت سنه مقدم

اقسامندیمدر ، دکلیدر ؟ بزم سیاسی و دیپلوماتلری نیک علی الاکثر مرجعی اولان H. Bonfils ک « حقوق عمومیة بین الدول » کتابنده ، مؤلف فرانسز اولدیجی جهته ، تونسک وضعیتنه دائر صریح بر افاده به راست کلنمز . بونکله برابر ، بونیس تونسندن بحث ایدرکن ، آتیده کی مطالعه بی بیان ایتهدن کجه مه مشدر : « قصر السعید باردو (۱۲ مایس ۱۸۸۱) و المرسا (۸ حزیران ۱۸۸۳) معاهده لری ایله تحصیل ایدن تونس پروتکتوراسی طولاشقی و غیر مکمل بر الحاقدن عبارتدر . ایشک باشنده الحاق تام یا بلمش اولسه ده ایی اولوردی . برچوق مشکلاتک اوکی آلمش اولوردی . » [بشنجی طبع ، ماده ۱۸۴] بومهم پیشیانلغک اساسی ایجه آکلایه بیلیمک ایچون دیگر حقوق بین الدول مؤلفلرینی او قومق اقتضا ایدر . مثلاً تورک و مسلمانلری اقوام مدنیه دن عد ایتیمک درجه سنده عدو اسلام و تورک اولان ، مارتنس (de Martens) بیله تونسک اجزای ممالک عثمانیه دن اولدیغنی انکار ایده میور . بر دفعه فرانسزلرک تا ۱۶ نجی عصر میلادیدن بری تونس مستقلدر ، دیه اورتایه آتدق لری دعوی خاهی ؛ وقایع تاریخیه ایله تماماً رد ایتدکن صکره ؛ مارتنس ؛ باردو معاهده سنی متعاقب تونسک وضعیت بین الدولی حقدنه شو ایله دیور : « فرانسزلرک ۱۸۸۱ ده کی استیلارندن اول تونسک حقوق نقطه نظرندن دولت عثمانیه به تابعیتی شهبدن آزاده در . تونس بکی ایله » فرانسه آره سنده عقد اولمش ۱۲ مایس ۱۸۸۱ معاهده سنندن « صکره ، تونس ، آرتق تورکیه به دکل ، فرانسه به قارشیمی مستقل بر دولت حالنده بولنیور . لکن ؛ عثمانلی امپراطورلنی اقسامندن « اولوب ده ، نیم استقلال قزانان دولت لریک جمله سی ؛ دول اوروپایه نیک » مقاولاتی ایله وجوده کلش اولدق لرنندن ؛ فرانسه نیک تونسه مناسبتی ده « آنجق بو طرز ایله تعین ایده بیلور . تورکیه نیک تونس اوزرنده کی « حقوق شبه ایدیلیمه جک درجه ده قطعی اولدیغندن بو حکمه اعتراض « قابل دکلدر . » (متمدن اقوامک حقوق بین الملل حاضری ؛ — جلد ۱ ، صحیفه ۲۶۸)

باردو معاهده سنک ، اوروپا دولت لری نیک جمله سنجه قبول و تصدیق ایدیلمش اولدیغنی بزجه مجبولدر . باب عالی نیک کچن سنه به قدر نه طوغریدن طوغری به ونده طولایسیله او معاهده نیک وجودندن خبردار اولدیغنی ایما ایده جک بر حرکتده بولمادیغنی ایسه محققدر . اگر شمدی ؛ بعضی اسباب معقوله دن ناشی ؛ معاهده مذکور نیک تصدیق دولتجه موافق مصلحت کوریلورسه ؛ اولزمان بویله کیزلی قبالی یوللردن حرکت اولمایوب ؛ قانون اساسینک امر واران ایتدیکی طریق قانونی تعقیب اولمالی ؛ یعنی مجالس عمومیه دن کچمک و حکمدارک تصدیقته اقران ایتک اوزره ؛ تونسک فرانسه به ترکی ضمننده ؛ فرانسه ایله بر معاهده نامه عقد ایدیلیمدر . . .

آ . ی .

خسته‌لغنه مبتلا اولکی لرك همان مسلمان مملکتلری . توریه تک تقسیمندن چوق بحث اولندی ؛ شمعی عالم اسلام تقسیم اولنیور . عولص موسقوینک تهیدلرینه بزم قوتسز مسلمان جرائدی مقابله ایله اوغراشیورلر . لکن نه فائده سی وار ؛ قوتی اولمایانک حقنه ؛ دلیلنه کیم قولاق آصار ؛ معافیله ؛ هیچ اولمازسه بزکندیمز مسلمانلر ؛ شرقیلر بربرمزی او قویلم ؛ « وقت رفیقمز اولوب کچندن خبردار ؛ لکن متوکل :

« غولوص موسقووی خیوهده اختلال چیقجه جفته تماماً قانع . یوفسه بومقاله محررلرینک فتنه وفسادده تجربه لری دکلسه بیله عجباً معلومات قطعیه لری واری ؛ هر حالده خیوه لیلر هر برحتماله فارشی حاضر بولنلی درلر . ضعیفلر ایچون ، فی الحقیقه ، قورقونج دقیقه لر ...

« ترجمان » ایسه جدی ومفصل جوابلر ویرمه که چالشیور :

« چوق سوره رمی بیله یز ، واقعا بوکون روسیه ایله انکلتره دولتلری یکدیگرینه دوست وامینتیلدرلر . بونک ایله برابر انکلز دوستمز تیت یا بلالقرینه ویاخود کاشفر طرفلرینه چیقوب یورت طوتوب برلشسه روسیه خوشنمیجه جنی کبی روسیه دولتی ده بخارا الکاسنه والی واقفان حدودینه قاعه لر ومهمات مغازه لری قورسه انکلزلرده خوشنود اولمازلر ظن ایدرز . ایشک سیاسی جهندن کچلم . اقتصاد وتجارت بابنه کلنجه بوکون روسیه دولتی آقچه خرج ایتمدیکی حالده روسیه تبعه سی بتون بخارا الکاسنده بلا مانع هر توری تجارت ایتمکده در ؛ بو خصوصه امتیازلری بخارا تبعه سندن ده زیاده در . ترکستان والیلرینک اداره سی ایچون روسیه خزینه سی آلدیفندن فضله قرق سنه دن برو یوز میلیون روبله مصرف طوتدینی معلومدر . بو حالده بخارایی سمر قند وفرغانه کبی ولایت حالته ارجاع ، خزینه فائده سی نظردن هوس ایدیلور برشی دکلدز .

حقوق وشروط نقطه نظرندن باقیلرسه روسیه بی بویه حقسز حرکت دعوت ایتمک مناسب کوریه سر ؛ آوستریا وژاپونیا مثال طوتوله ماز . چونکه آوستریا عمانلی ولایتی ؛ ژاپونیا ایسه جمله دولتلرک پارمانی اوینایان ولایتی مال ایدیندیلر . بخارا الکاسی بونلره قیاس اوله ماز . چونکه تا مرحوم امیر مظفرالدین خان زماننده روسیه ایله بخارا خانلی آره سنده عقد اولنش عهدنامه مفهومجه خانلق روسیه تک حمایه سنه کیرمش ، حکومت اجنبیه ایله مخاربه سنی کسمش وبوکونه قدر بو عهده صداقتی ایله روسیه حکومتک وحکمدارینک کمال امنیتتی کسب ایتمش بولنیور شوبله که بخارا نه بوسنه یه ، نه قورده یه مقایسه اولنه ماز .

بخارا وخیوا خانلقلرینک روسیه حمایه سنده وداخلاً مستقل بولمقلری دولتمزجه نافع اولتی احتماللری واردر . سیاسیانه اعتدال اک بیوک دولتمزجه لازم ونافع اولدینی تاریخ درس لرنده کورلمکده در .

غزته لرغز آوستریا وژاپونیا ای مثال کوسترموب بوکون دوستمز اولان انکلز دولتی مثال ایسه ده طوغرو اولوردی . هندستانده انکلز حمایه سنده یدی سکز راجه لک و خانلق واردر که بعضلری بخارادن بشن آتی مرتبه ده واسعدر . انکلزلر بونلری یوتمیورلر ، ولایات یاپمیورلر . بو حکمتک برسبی اولدیفنه شبهه ی وار ؟

هندستان مستملکه لرنده اولسون ، موقت نفوذ لرنده بولنان مصرده اولسون انکلزلر یالکز اقتصادی وسیاسی فائده لرینی تأمین ایله اکتفا قیلمیوب اصلاح اداره ونشر معارف ایله دخی اوغراشیورلر . واقعا حای ومدنی بردولت حمایه سنه آلدینی عمارتلرک اصول اداره سنی اصلاحه ومعارف عصریه تک انشارینه انسانیت ومدنیت نامنه مکلفدر .

یازیله جق بودر ، روسیه بو جهته دقت بیورسه هیچ قومشولرینی ، دقیلرینی راحتسز ایتمیوب بتون عالم انسانیتک مدح وثناسنی موجب اولور . طوغری سولیمورسین اما ای مجاهد محترم

کندی فریادکدر آنجق سس ویرن فریادیکه

کیمسه طویماز آشنادن بوسبوتون خالی دیار !

دین نصارایی قبول ایتمشک . فقط شمعی دوشونیورز ؛ بو دینده دین وثندن بیوک بر فرق یوق . بناء علیه ؛ رجا ایدیورز ؛ رئیس اسلام کلسین ؛ بزه دین اسلامی تفهیم وتبلیغ ایتمسین ؛ هممز دین اسلامی قبول ایده جکمز ؛ دیورلر .»

بویه شیلر نادر الوقوع دکلدز . چین علماسی اولودر . والا شو وثنی عالمی تبدیل بالاسلام اولوردی . شمعی چین غزته لری حکومت محلیه بعض امرا استانبوله کوندروب سیاسی وتجاری معاهده لر عقد ایتمی لزومندن « کمال اهمیتله بحث ایدیورلر .

دولتمزک ترقیات بریه وبجریه بی تنظیمنه موفق اولدینی ایچون فوق التصور مدح واطرا ایدیورلر .

بوزاده کی مسلمانلر صراط مستقیم قارئلریله سائر بالعموم مسلمان قارداش لرینه سلاملر ایدر وکندیلرینی اونوتما لرینی رجا ایدرلر .

۱۲ ایلول سنه ۳۲۶

علی رضا

بکین

مطبوعات

قورقونج دقیقه لر

خیوه خانی محمد الرحیم خانک وفاقی ؛ ترجمه حانی ؛ روسیه تک صوک زمانلر آسیای وسطا خانلقلرینی بتیرمک املنده بولندینی ؛ « صراط مستقیم » اونه دنبری قارملرینه بیلدیروب کلکده در . روسیه ده بر قسم افکار عمومی بی کوسترن جرائد متصل بو مسأله یه رجوع ایله بوتون تورکستانک روسیه ولایتی حالته افراغنی شدتله طلب ایدیورلر . مثلاً ؛ شمعی ؛ روماده اکثریت فرقه سی اولان اوکتوبریستلرک ناشر افکاری « غولص موسقوی »

آسیای وسطا مسأله سنه دائر شویله یازیور :

« محمد الرحیم خان زماننده ، مرحومک شخص نفوذی سایه سنده روسیه - خیوه مناسبی تک ای کیدیوردی . روسیه حکومتی خیوه مسأله سنی اونوتمشدی . لکن خانک وفاتندن مشکلات تولدی محتلدز . بز آسیای وسطا سیاستمز حقنده ، اونه دنبری مرجعک نظر دقتی جلب ایده کلک . ولیعهدک باباسی صاحب نفوذ اوله جنی شبهه لیدر . بناء علیه خانلقده فتنه وفساد ظهور ایتمه سی محتلدز . بو فساد بخارایه سرایتله بوتون تورکستانده روسیه علیه بر جرکت عظیمه سیاسی حاصل اوله بیلور . بونلردن قورتولتی ایچون آنجق بر چاره واردر که اوده بخارا وخیوه خانلقلرینی قطعی اوله رق روسیه یه الحاق ایتمکدن عبارتدر . بلکه ایش بونکلده ینتمز ، اما بوتقدیرده هیچ اولمازسه ، روسیه تک آلی آباغی باغلی بولماز . « بزم پترسبورغک اوطه سیاسی ، بخارا وخیوه تک روسیه یه الحاق انکلتره تک خوشنه کیتمز ، اعتراضی موجب اولور دیه اورکیورلر .

بو اورککلک ، صرف وهمدن نشأت ایدیور . انکلتره روسیه تک بو حرکتدن محظوظ اوله جقدر . زیرا کندیسنکده آلاری جوزیلور . اوده افغانستانی الحاق ایلر . بوشراط دائره سنده ائتلاف روسیه وانکلتره ایچون فائده محضدر . بوسنه اکلاشیلان الحاق سنه لری »

آوستریا ؛ بوسنه - هر سکی ؛ ژاپونیا قوره بی الحاق ایتدی روسیه بخارا وخنودی ، فرانسه تونسی الحاق ایتمک بشنده دولاشیور ؛ انکلتره یه افغانی ؛ بلکه ده مصری بشکس چکیورلر . الحاق اولتمق